

Štv.
Број

11.—12. V Ljubljani, december 1922.

Leto
Год. IV.

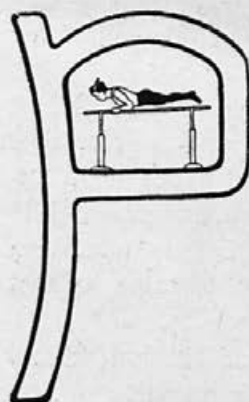
I. jugoslov. vsesokolski zlet v Ljubljani 1922.

I. B.:

Dan naraščaja dne 23. julija.

(Konec.)

Javna telovadba naraščaja.

recejšnja utrujenost se je lotila že od zgodnjih jutranjih ur zaposlenega naraščaja. Toda čas obeda in kratek odmor sta dala mladini novih svežih moči. Pa tudi zavest, da glavno delo in najvišji uspeh vsega dneva šele pride, je podžgala in okrepila Sokoliče, da so z novo močjo in s podvojeno energijo korakali proti zletnemu telovadišču. Sokolstvo je vnovič pokazalo, da hoče mladino vzgojiti v vztrajnosti in samozatajevanju ter da se ne straši tudi celodnevne naporenega dela. Priznati se mora, da je mlajši del naše organizacije izborna prestal to hudo preizkušnjo.

Delo na sokolskih vežbališčih in v telovadnicah je bilo ta dan venčano z lavorjevim vencem zmage, vztrajnost in disciplina sokolskega naraščaja ter požrtvovalnost prednjakov so žele svoje plačilo ne v zlatu pač pa v uspehih.

Z jasnega neba je sipalo žareče solnce svoje najhujše žarke na razgreto telovadišče, da je razbeljeni zrak migljial pred očmi gledalcev, ki se jih je zbralo nad 10.000 na obsežnih tribunah, obdajajočih ravno vežbališče, pripravljeno za nastop naraščaja. — Toda pekoči solnčni žarki

niso zadržali naših vrst v prijetni senci, na delo kliče načelnikova trobka in hajd, veselo in pogumno v areno, zakaj danes je naš dan, ki si ga ne damo vzeti niti od razgretega solnca niti od hladnega dežja.

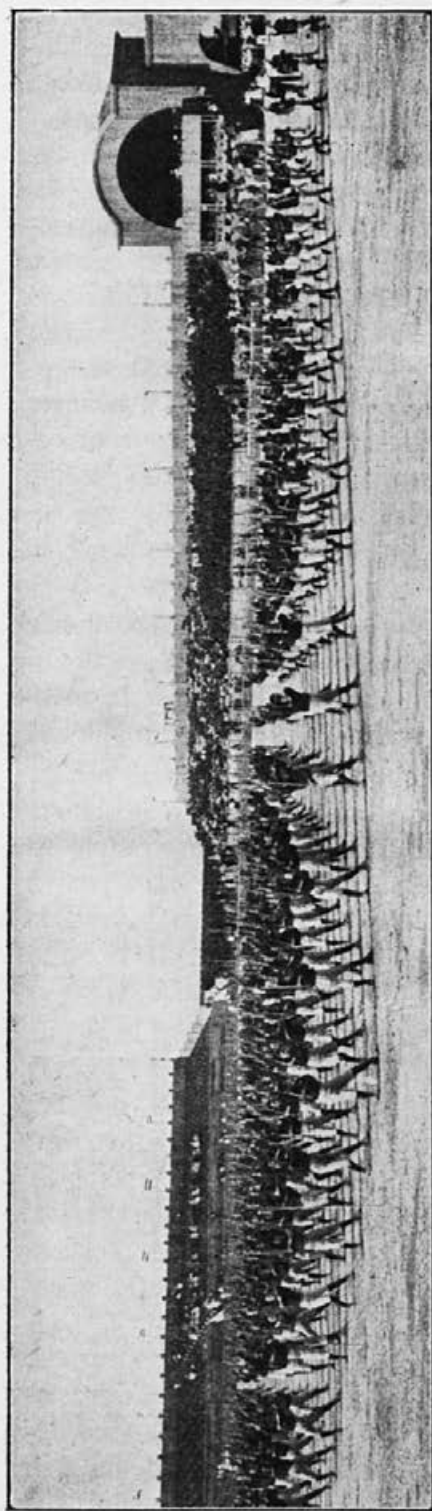
Zadoneli so veseli glasovi godbe in na telovadišču se je vila dolga vrsta moške dece, ki je z lepim nastopom zavzela svoja mesta, da izvaja vaje s palicami. Vseh oči so uprte v br. zaveznega načelnika, ki z zamahom zastavice naznani razstop. Trenutek, in že stoji 920 mladeničev v pravilni razdalji na svojih prostorih strumno v temeljni postavi, čakajoč daljnega povelja. Izvedli so vse štiri predpisane vaje s palicami brezhibno in lično, semterja so se opazile malenkostne napake v skladnosti in kakor vedno pri javnih nastopih, je bilo opaziti le one, ki so rušili skladnost, medtem ko onih, ki so delali pravilno, seveda ni bilo videti. Čudno, kaj ne, da se napake bolje vidijo nego pravilnosti. To je bilo in bo, zato pa kdor hoče javno nastopati, mora vaje obvladati popolnoma, kar pa seveda doseže edinole z redno in pridno vadbo. — Vaje so končane, deca odkoraka, nihče ni omagal in zastonj so čakali samaritajci in skrbno pazili, kdaj bo treba priskočiti na pomoč malim rdečesrajčnikom, ki so se palili na solncu. — Kaj? Mi, da bi omagali, saj nismo iz voska. Še zapeli bi v slovo, da smo smeli.

Moški deci je sledila ženska deca z vajami s ploščami. Nastop in razstop je bil tudi pri teh dober, vaje in godba pa so se nekoliko lovile po telovadišču, in včasih so nekatere deklice prej končale posamezne gibe nego druge, toda večje nesreče pa ni bilo, kar pa ni čudno, če pomislimo, da jih je bilo 680 in iz toliko različnih društev. V splošnem pa so tudi deklice prav dobro izvršile svojo nalogo in občinstvo jih je viharo pozdravljalo, ko so zapuščale telovadišče.

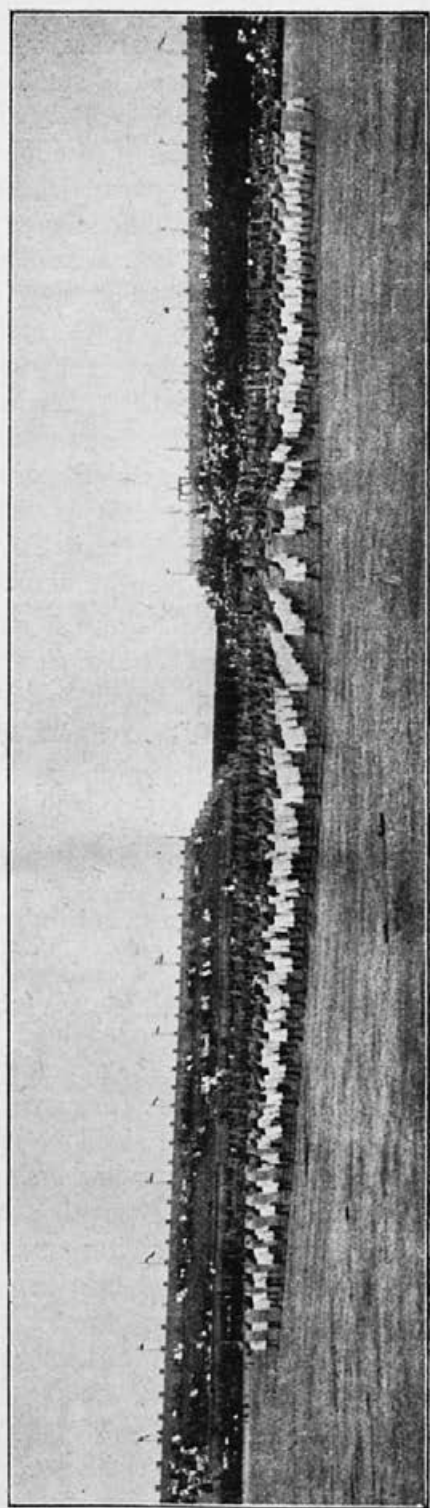
Izvrsten je bil nastop češkega ženskega naraščaja. Dekleta (140) so nastopila v novih modrih telovadnih oblekah in izvajale proste vaje. Vaje niso bile težke, a za gledalce jako učinkovite in za telovadeče dosti naporene, tako da je prišlo pri vajah vse mišičevje v poštev. Izvedba je bila tako točna in skladna, da ni bilo opaziti nobenih napak. — Isto velja za vaje češkega moškega naraščaja, ki ga je nastopilo 315. Skrajna točnost in skladnost ter dovršeni gibi so naravnost očarali gledalce.

Tudi naš jugoslovenski moški naraščaj je s svojimi težkimi vajami pokazal izvrstno izvežbanost. Ni zaostajal za Čehi in zasluži popolno priznanje tako glede nastopa kakor tudi glede izvedbe gibov. Škoda, da ga ni nastopilo vsaj še enkrat toliko, zakaj število 580 je za nas vsekar prenizko. Vzrokov za to ne bomo raziskovali, vsako društvo in vsak naraščajnik naj si v tem oziru sam izpraša svojo vest.

Po končanih vajah je moški naraščaj sestopil v dve koloni, med katere je prikorakal ves češki moški in ženski naraščaj z vsemi svojimi prapori. Istočasno je prišlo na telovadišče tudi starešinstvo Jugoslov. Sokol. Saveza in zastopnika ČOS z dvema praporoma, od katerih je bil

Vaje s palicami moške dece.

Proste vaje češkega moškega naraščaja.

eden glavni prapor češkega naraščaja, drugi pa — prvemu popolnoma enak — dar češkega naraščaja jugoslovenskemu naraščaju. Br. podstarosta Č. O. S. Stěpanek je stopil k novemu praporu ter pozval češkega praporščaka, da izroči svoj prapor pobratimu jugoslovenskemu praporščaku kot dar v znak medsebojnega pobratimstva in večne zvestobe. Br. Stěpanek je vzpodbudil jugoslovenski naraščaj, da naj bo enak češkemu, ki je sklenil, da hoče zvesto braniti svojo domovino in vedno zanj njo vse žrtvovati. Naš praporščak je sprejel prapor v svoje varstvo, br. starosta dr. Ravnihar pa se je zahvalil predsedstvu Č. O. S. za krasno darilo. V največji tišini se je izvršila ta velepomembna predaja prapora v zvezi s sklenitvijo pobratimstva in večne zvestobe. Bučen vihar odobravanja in navdušenja je zašumel preko vsega zletišča po končanem slovesnem aktu. Godba je zaigrala obe himni, ki jih je občinstvo poslušalo stoje. Naj ostane sklenjena zveza vam, ki ste bili navzoči, trajno v spominu, onim, ki pridejo za vami, pa zvezda vodnica pri njihovem sokolskem delu, ki bo še tesnejše združilo oba naroda in privedlo v to zvezo tudi ostale slovanske narode.

Sledil je nastop ženskega naraščaja s prostimi vajami. 720 deklic jih je izvajalo dobro, vendar pa smo pričakovali z ozirom na prav dobro izvajanje pri raznih župnih nastopih boljše uspehe. Utrujenost in celodnevna zaposlenost ženskega naraščaja sta vplivali na izvedbo prostih vaj.

Vzpored javne telovadbe je zaključila telovadba naraščaja na orodju. Sodelovanje pri tej točki ni bilo zadovoljivo, zakaj nastopilo je mnogo premalo vrst, telovadnih iger, ki so najprikladnejše vadbeno gradivo za naraščaj, pa sploh ni bilo. Krivda zadene župe in društva, ki vzlic pozivu Saveznega tehničnega odbora niso priglasile za to stroko svojih vrst, da bi jih bil uvrstil med javno telovadbo.

Razpršile so se mlade vrste po mestu, da se odpočijejo od težkega dela. Neutrudljivi pa so nastopili še zvečer pri telovadni akademiji na prireditvenem prostoru. Po akademiji je br. Savezni načelnik dr. Murnik razglasil izid dopoldanske tekme, v kolikor je bilo to mogoče dognati. Pri tej priliki se je od sokolske mladine poslovil s sledečim nagovorom:

Prejmi sokolska mladina v slovo sokolski pozdrav! Težko in naporno delo si izvršila danes. Bojevala si se med seboj v bratski, plemeniti tekmi in potem s skupnim velikim nastopom ponazorila veliko moč organiziranega in discipliniranega dela vseh. Z delom naše mladine, bratje in sestre, mislim, da smemo biti zadovoljni.

Bolj kakor kedaj, velja danes za nas: Naša mladina — up naroda, nada domovine. Velika svobodna Jugoslavija, velika svobodna Češkoslovaška — bili sta sanje naših mladih dni; srečni smo starejši, da smo doživeli uresničenje teh svetlih sanj. Ali velike stvari se ne dograde na mah v vseh podrobnostih in ne izpolnijo čez noč. Let in let pa tisoč in tisoč bistrih glav in pridnih rok bo treba, da se ljuba naša domovina uredi do

kar največje popolnosti. Tebi naša mladina bo pripadel močen del tega dela; ti šele boš delo mogla dovršiti do one popolnosti, ki je sploh možna človeku.

Za to delo pa je treba velikih vrlin, telesnih, нравstvenih in duševnih vrlin. Za oboje te pripravljaj, te vzgajaj redno sokolsko delo, in v zvečani meri te vzgajaj zanj delo za vsesokolski zlet. Vsesokolski zleti so torej posebno intenzivna priprava Sokolstva in ž njim naroda za bodočnost. Podvojiti moč in vztrajnost že krepkim in vztrajnim, vzbuditi zaspane in spodbosti malomarne, dvigniti dvomljivce in omahljivce, okrepiti slabe, s trdim delom vzgajati in utrjati v vseh vse one lastnosti, ki so potrebne v boju za obstanek posameznika ter v delu za povzdigo naroda, in razvijati pa tudi vse ono, kar dviga človeka nad materijo: idealno mišljenje, ljubezen do domovine in požrtvovalnost za njo, čut bratstva in ljubezni do drugih ter pravo in resnično človečnost, skratka udovršiti človeka do skrajne mu možne mere telesno, moralno in duševno v prid njegovo, drugih in domovine — to je vzvišeni namen Sokolstvu, ki v njega dosego zlasti intenzivno deluje pred in ob vsesokolskih zletih. Prva si prišla na plan sokolska mladina, da pokažeš, koliko sadu je že rodilo na tebi sokolsko delo, kako daleč si že v moči in pogumu, v vztrajnosti in disciplini, samozatajevanju in možatem zaupanju v samega sebe, ki se ne preceňuje pa tudi ne podcenjuje, v hitri pripravljenosti, v bratskem in sestrskem oziru na druge itd., in mislim, da smemo reči, da položeni račun ni slab!

Ta račun je polagala danes naša mladina ob boku čeških svojih bratcev in sestic, ki so tudi sami krepko poprijeli za delo in sijajno pokazali na sebi učinek in veliko vzgojevalno silo češke, no danes že vseslovenske sokolske misli.

Govornik nato v češkem jeziku izreka zahvalo češkemu naraščanju in mu v slovo izreka najpriprčnejši pozdrav. V bodočnosti morda pride trenutek, ko bo treba, da češki in naši naraščainiki, dospeli v moč, stojite bok ob boku in skupno branite svobodo češkoslovaške in jugoslovenske domovine. Pripravljajte silne roke in možata srca za ta trenutek! Toda ako dobra usoda odvrne od naših domovin ta trenutek, pomnite, da je tudi v dobi miru treba junaštva, hrabrih mož in žena; da jih je treba za izpolnjevanje vsega v domovini; da je treba energičnega dela in tihega junaštva nas in vas za povzdigo skupne nam slovanske kulture, pravega in čistega slovanstva, kulture ne samo materijelne, kulture, ki — dasi treba da temelji na zdravju in sili telesni ter materijelnih dobrinah, ker je človek iz krvi in mesa — je in mora biti kultura vznešenega duha in gorkega srca.

Izrekajoč nado, da bo prijateljstvo, ki ga je danes sklenil češkoslovaški in jugoslovenski naraščaj, v bodočnosti rodilo najlepši sad, kliče govornik češkoslovaškemu naraščaju: Na zdar!

Nato naznani vrste, ki so bile v današnji tekmi zmagovalke in čestita zmagovalcem in zmagovalkam pa jih spominja na to, naj v zmagovalnih venci ne gledajo znaka zmage nad bratom in sestro. Glejte marveč v njih znak zmage nad Vami samimi, ki ste bolj nego drugi pri vadbi in tekmi znali premagovati same sebe in zatajevati se in ste zato dosegli prve uspehe!

Tudi ta večer se je vršila za sokolski naraščaj gledališka predstava, ki so se je udeležili poleg naših naraščajnikov tudi češki. Predstavljali so narodno igro »Deseti brat«. Gledališče je bilo polno mladine, ki je z zanimanjem sledila igri. Pred predstavo je br. dr. Lah pozdravil češki naraščaj in mu razložil vsebino igre v češkem jeziku.

Glavni del naraščajnega dne je bil s tem zaključen. Prihodnje jutro so se odpeljali naraščajniki deloma domov, deloma na Bled in v Bohinj, da vidijo in spoznajo lepoto naše domovine. Češki naraščaj se je celokupno odpeljal s svojim vlakom na Bled, kamor so ga spremljali nekateri člani Saveznega starešinstva, z Bleda se je odpeljal preko Jesenic na Čecho. S težkim srcem so se poslavljali iz Ljubljane in ginjeno so se zahvaljevali za prijazen sprejem in za bratsko gostoljubnost, zatrjujoči, da nikdar ne pozabijo srečnih dni, ki so jih preživeli v Jugoslaviji.

Prvi predzletni dan vsesokolskega zleta je bil dostojna manifestacija sokolske misli po jugoslovenski mladini. Uspehi so razveseljivi, pa tudi napake, ki so se pojavile pri tej veliki prireditvi, so za nas poučne. Trden sklep, da jih odpravimo, da vse izboljšamo, da s tem večjo vnemo stremimo za najvišjimi sokolskimi ideali, bodi nauk, ki smo ga prejeli od prvega našega zleta.

Savezno starešinstvo je po utisih naraščajevega dne izdalo nastopni proklamaciji, da se s tem oddolži sokolskemu naraščaju za obilen trud in uspešno delo.

Naraščaju Češkoslovaške Obce Sokolske!

Po kratkih dnevih, ki ste jih preživeli med nami, vas je odvedla pot v domače kraje, ki jim stoluje stostolpa, zlata mati Praga — roditeljica in žarišče najdragocenejše dediščine Tyrševe in Fügnerjeve — Sokolstva!

Naj hite za vami, mladi borci slave in sijaja češkoslovaškega imena, naši srčni pozdravi, ki jim pridružujemo svojo iskreno zahvalo za vaš bratski obisk, za vašo vzorno izvršeno sokolsko delo in za vaše stvarno in miselno dragoceno darilo, poklonjeno našemu naraščaju v spomin na prisego zvestobe in pobratimstva med našim jugom in vašim severom!

To vidno znamenje našega bratstva, ki se je s tako veličastno in ginjaivo silo izpričalo na našem naraščajskem dnevu, hočemo vedno zvesto čuvati in neoskrunjeno ohraniti! Naš naraščaj in naša deca se hoče vsekdar z zglednim življenjem in s poštenim sokolskim delom vredno kazati vaše ljubezni, ki ste z njo razpalili naše navdušenje v visoke plamene in ste tisoče src naše sokolske mladine priklenili vekomaj nase!

Naj ostanejo bratske vezi, sklenjene med mladimi srci obeh naraščajev, trajno poročstvo, da bo naša sveta skupna sokolska stvar močno napredovala v krepkem razmahu, zbirajoč pod sokolskimi prapori vse sinove in hčere vašega in našega naroda, ki iščejo izpodbude in utehe svojemu delu v skupni sreči obeh narodov, ki se hočejo popolnoma, vedno in povsod dati na razpolago našim skupnim smotrom, merečim na izpolnitev vsega našega npravstvenega in telesnega bogastva!

Z delom, ki ga prevzamete od nas, morate na temelju družabne pravičnosti in enakosti neprestano stati na straži za ohranitev naše svobode, ozarjene in poveljane od topline sokolskega bratstva! Zato morate brez prestanka uriti, krepiti vse svoje npravstvene in telesne moči, da nihče od vas ne omahne v borbi življenja, nego da vsak in vsaka do dna izpolni svoje dolžnosti, da vsak in vsaka dozori v celega Sokola in v celo Sokolico, ki bo svojemu narodu vodnik in zaščitnik v tekmi z vsemi kulturnimi narodi vsega sveta!

S ponosom in ljubeznijo gledamo in mislimo na vas, ki ste ravno tako naši, kakor je vaš naš naraščaj, kakor je vaša naša deca: slovanski jug in sever spaja v eno veliko družino sokolska misel, ki ji prostrani dom krasi, prenavlja in poživlja sokolska mladina!

V imenu našega naraščaja in naše dece sprejmite naše bratske pozdrave in jih sporočite tudi vsem onim bratom in sestram, ki niso mogli priti k nam! Tudi zanje pride dan veselega snidenja in bratskega objema!

Z d r a v o !

Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

Naraščaju in deci Jugoslov. Sokolskega Saveza!

Prvi predzletni dan, ki je bil posvečen našemu naraščaju in naši deci, je za nami. Vzkliki radosti in navdušenja, ki so zveneli iz vaših vrst in iz množic pozdravljajočega vas občinstva, odmevajo v vseh vaših srcih, kamor se je vžgala v neizbrisne spomine veličastna slava tega v resnici sijajno uspelega uvoda v naš I. vsesokolski zlet!

Sedaj, ko ste se razšli, mili naši bratci in sestrice, iz bele Ljubljane širom naše očetnjave in na svojih ljubljenih domovih obnavljate spomne na veliki dan ter pripovedujete roditeljem, prijateljem, znancem, kaj vse ste doživeli in videli, sprejmite od nas zahvalo in priznanje za odlično delo, ki ste ga brezhibno in požrtvovalno izvršili v poveljčanje lepote in vzvišenosti sokolske misli!

Vaše duše so tej misli prisegle zvestobo in so se ob največji navdušenosti nas vseh zaobljubile služiti ji do poslednjega diha z naraščajočo tvornostjo vseh vaših npravstvenih in telesnih kreposti!

Vaši češkoslovaški bratci in sestrice so vam prinesli v dar in v trajen spomin za vse veke sklenjenega pobratimstva med njimi in vami dragocen prapor, ki se naj vedno ponosen in neoskrnjen vije na čelu

vaših nepreglednih od dne do dne množecih se vrst! Ponosen in neoskrunjen prehajaj iz rok v roke, ko novi naraščajniki stopijo na vaša mesta, a se vi zgrnete pod vnemajočim sijajem čestitljivih sokolskih praporov na mesta nas, ki vas objemamo z vso ljubeznijo svojih src!

Ostanite, bratci in sestrice, neustrašeni, zavestni, vedno deloljubni, svojim dolžnostim pokorni, vztrajni, na pripadnost k Sokolstvu ponosni, vsekdar pa stvarno dostojni in požrtvovalni glasniki in širitelji naše neminljive sokolske ideje bratstva, enakosti in svobode! Uverjeni smo, da se ne varamo v svojem pričakovanju: iz vaših vrst raste in se množi bodoči naš sokolski rod na čast domovine, v njeno moč, veličino in branbo!

V prepričanju, da se ob prihodnji priliki zopet snidemo v pomnoženem številu, v povečanem navdušenju in v še popolnejši pripravljenosti, vam pošiljamo iskrene, bratske pozdrave!

In razmahnite takoj vse sveže in zdrave moči svojih teles in duš k novemu, še vnetejšemu delu in k novim še lepšim uspehom!

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

Kraljeva dvojica pri nastopu dijaštva in vojske.

JOSIP JERAS:

Dan dijaštva in vojske dne 6. avgusta.

Polagoma si osvajajo sokolski telovadni sestav tudi naše šole pri šolski telovadbi in vojaštvo pri vojaškem vežbanju. Tako bo sčasoma našel sokolski sestav pot v vse sloje in važne državne uredbe ter bo postal last celokupnega jugoslovenskega naroda. Prvi vsesokolski zlet je nudil priliko, da ta dva važna činitelja — šola in vojaštvo — pokažeta javnosti v koliko jim je uspelo vežbanje po sokolskem sestavu. Zato jima je bil odkazan poseben dan — dan dijaštva in vojaštva — pred glavnim zletom, ker je bilo v zletnih dneh premalo časa in prostora za vse nastope. Uspehi tega dneva so bili nad vse razveseljivi, zakaj dijaštvo in vojaštvo je dokazalo, da se sokolski način vežbanja pri obeh sijajno obnese in vrlo dobro uspeva.

Jedva so se izpraznile ljubljanske ulice mladih Sokolov izza naraščajevega dne, že so prihajali oddelki dijakov srednjih in meščanskih šol v Ljubljano, da se pripravijo za nastop. Ker so bili dijaki že preko mesec dni na počitnicah in v tem času niso imeli prilike vežbati predpisanih vaj, je bilo treba za nje daljših skušenj, ki so se vršile od 2. do 5. avgusta. Zato so morali dospeti v Ljubljano že dne 1. avgusta. Daljše bivanje v Ljubljani je bilo za dijaštvo zvezano z velikimi izdatki, zato je bila udeležba manjša, kakor bi bilo želeli. Mnogo ljubljanskih dijakov je bilo na počitnicah s svojimi starši, drugi, ki so bili med počitnicami na svojih domovih, niso imeli potrebnih sredstev za vožnjo in prehrano, velika oddaljenost ostalih srednjih in meščanskih šol od Ljubljane, povsem prostovoljna udeležba in neprisiljeno sodelovanje pri nastopu, pa tudi nezadostno zanimanje za telesne vaje med enim delom našega dijaštva, so bili vzroki, ki so znatno znižali sodelovanje na predzletnem dnevu. Vzlic temu pa je bil uspeh dneva popolnoma zadovoljiv. Prepričani smo, da je mnogo mladeničev in mladenk obžalovalo, da niso mogli s svojim sodelovanjem povečati veličastne slike, ki so jo podali vežbajoči dijaki svojemu kralju in kraljici. Vsem pa, ki so sodelovali, bo lepo uspeli dan še v pozni starosti lep in prijeten spomin na njihove mladinske doživljaje. Seveda napor in delo niso bili prijetni, toda prav v tem tiči ono notranje zadovoljstvo, ki nas podžiga in pozneje vzbuja prijetne spomine, ko se zavedamo, da smo s svojim delom, samozatajevanjem in z vzorno disciplino dovršili nesebično zadačo in s svojo vztrajnostjo pripomogli do uspeha, ki je dokazal, da jugoslovenska mladina stremi za višjimi smotri nego je pohlepnost po dobičku in samopašni zabavi.

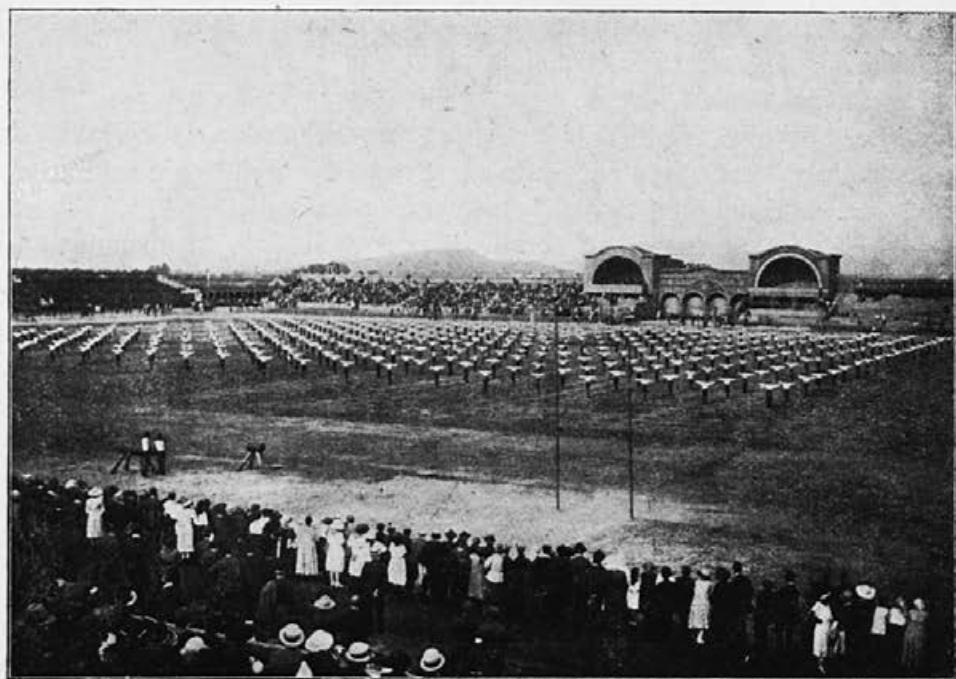
Z radostjo in v čast našega dijaštva moramo priznati, da je izpolnilo v polni meri vanj stavljene nade, in uresničile so se besede, s katerimi

je končal poziv zletnega odbora dijaštvu: »Lepota mladosti, sila telesnih vrlin, vzornost moralnih kreposti, zavest narodnega in državnega edinstva, redoljubnost, treznost in brezhibnost discipline — vsa ta množina idealov jugoslovenskega dijaštva se jasno in istinito izpričaj pred kritičnimi očmi najširše javnosti, a bodi predvsem izraz vseh čednosti, ki so bistvo mladih duš in src! Domovina pričakuje od najlepšega najlepše, in domovina ne bo prevarana v tem pričakovanju.« — Domovina ni bila prevarana v svojem pričakovanju, pač pa presenečena nad uspehi. Ovržena je bila tudi malodušnost in bojazen onih, ki so dvomili o uspešnosti nastopa, neizpolnjena je ostala želja nekaterih, ki so se trudili odvrniti dijaštvo od sodelovanja in s trditvijo o obveznosti skušali zmanjšati uspeh.

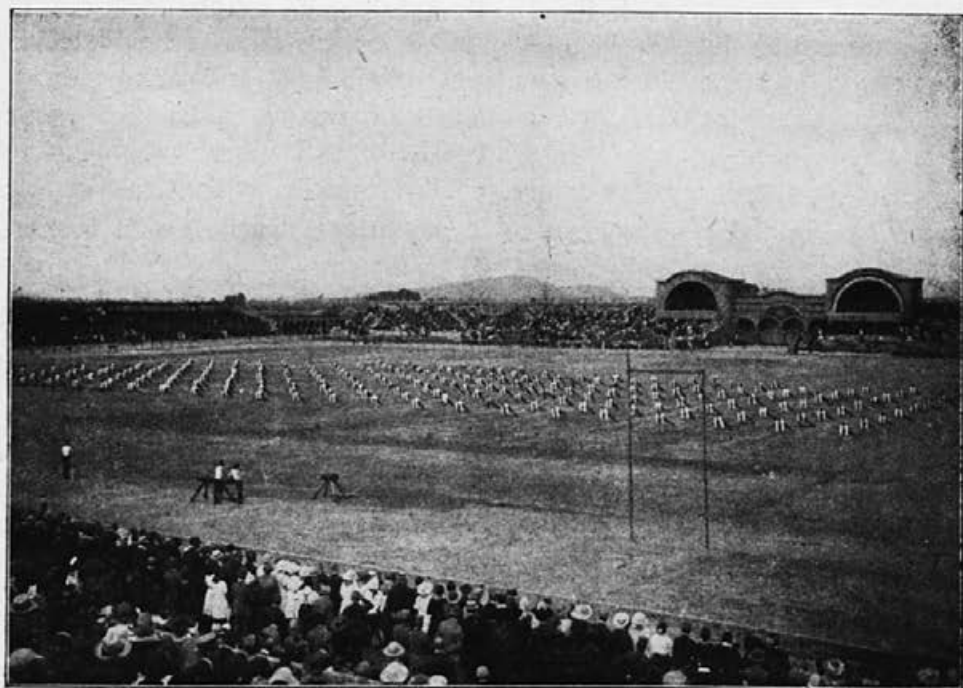
Društvo telovadnih učiteljev, v čigar rokah je bilo tehnično vodstvo nastopa, je skrbno in do podrobnosti natančno izdelalo načrt za nastop dijaštva, zletna pisarna pa je skrbela za vse ostalo. Razposlano je bilo vsem šolam podrobno navodilo za sodelovanje, tako da je bil sleherni dijak o vsem točno poučen. Preskrbljena so bila skupna prenočišča in prehrana, odmerjen čas za zabavo in za izlete, v prvi vrsti za dijaštvo izven Slovenije. Na glavnem kolodvoru je deloval stanovanjski odsek, ki je odkazal došlim dijakom takoj prenočišča. Enako dobro je funkcioniral tudi prehranjevalni odsek, in dijaki so dobili dobro in tečno hrano po nizki ceni.

Skušnje so se vršile točno po določenem načrtu, vsak dan ob 8. uri zjutraj in ob 3. uri popoldne. Solnce je pripekalo vse dneve pred nastopom na prostrano telovadišče, kjer je ponavljala mladina proste vaje. Popraviti je bilo treba marsikateri gib in ga spraviti v sklad z godbo. Posebne vadbe so zahtevali dokaj komplicirani nastopi k prostim vajam in odstopi. Vkljub neznosni vročini so dijaki in dijakinje vztrajali na telovadišču po več ur, zakaj ponosni in veseli so bili, da morejo pokazati staršem in javnosti sadove dela v telesni vzgoji. Red in disciplina sta vladala v vrstah in točno so sledili poveljem svojih voditeljev. Že skušnje so kazale, da je uspeh zagotovljen, izkazalo se je, da bi nastop uspel tudi ob manjšem številu skušenj.

Skušnjam je rado prisostvovalo tudi občinstvo. Vselej je bil navzoč namestnik staroste Sokolskega Saveza br. Gangl, ki je iz tribun opazoval, kako vežba in se pripravlja mladina za svoj veliki dan. Kot šolnik je pokazal veliko zanimanje za šolsko mladež, ki mu je vedno pri srcu in kateri je že toliko lepega napisal in povedal. Dne 3. avgusta ob 6. uri zvečer je priredil zletni odbor dijaštvu in staršem majhno zabavo na slavnostnem prostoru v drevoredu Tivoli. Mladina je bila postrežena z jedjo in brezalkoholno pijačo, sokolski naraščaj ljubljanskih sokolskih društev je priredil kratko telovadno akademijo, vojaška godba in pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« pa koncert. Namestnik Saveznega staroste

Proste vaje dijakov nižjega oddelka.

Proste vaje dijakov višjega oddelka.

br. Gangl je v vznešenih besedah pozdravil dijaštvo in tolmačil vzvišeno idejo Sokolstva ter nje globoki pomen za naš narod.

Z glavno skušnjo, dne 5. avgusta popoldne, so bile priprave za dijaški dan končane. Nastopil je 6. avgust, nepozabni dan za dijaštvo, ki je sodelovalo. Vroče poletno solnce se je nekoliko skrilo za oblake in ni hotelo neusmiljeno žgati že itak vroča mlada telesa...

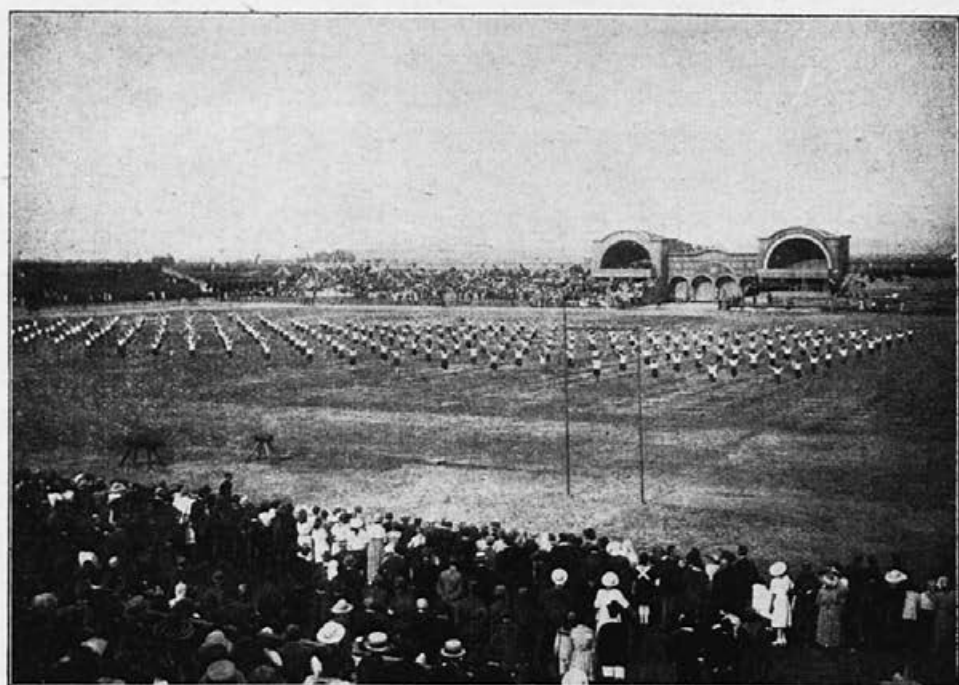
Ob dveh popoldne so se zbrali vsi oddelki dijakov in dijakinj pred mestno osnovno šolo na Ledini, odkoder so v četveroredih odkorakali na skupno zbirališče pred Mestni dom. Tu jih je čakalo ljubljansko Sokolstvo na čelu mu Savezno starešinstvo. Sem je prikorakalo tudi vojaštvo, ki je isti dan nastopilo na zletišču. Ob 1½3. se je razvil veličasten sprevod, ki se je pomikal po ljubljanskih ulicah na zletišče. Sokolstvo, dijaštvo in 2400 mož naše vojske v popolni opremi je samozavestno korakalo proti telovadišču in nudilo pestro sliko številnemu občinstvu, ki je tvorilo špalir in živahno pozdravljalo mlade borce, stopajoče v spremstvu vojaške in sokolske godbe v boj nekrvavi — za plemenite ideje in za razcvit lastne telesne moči, ki naj bo v prid narodu in državi.

Dijaki in dijakinje so bili enotno oblečeni, kar je tembolj povzdignilo sliko spreveda. Dijaki so nosili bele srajce in temne hlače, dijakinje bele bluze in temna krila, oboji pa so bili gologlavi.

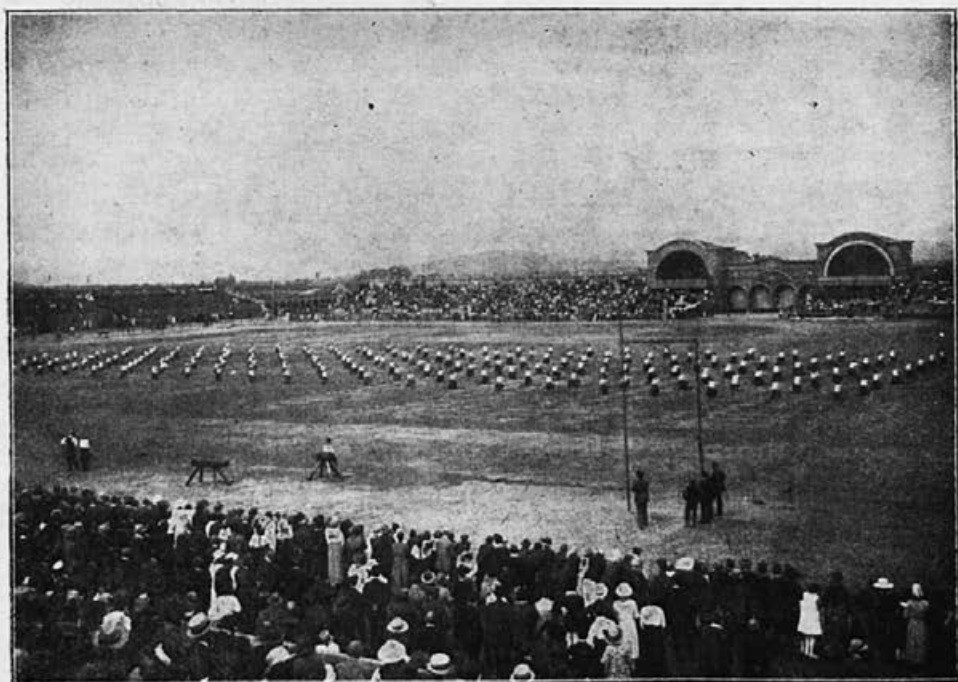
Točno ob štirih so stali vsi oddelki pripravljeni v oblačilnicah za nastop. V daljavi smo zagledali dva aeroplana, ki sta se jadreno bližala telovadišču, spremljajoča kraljevi avto. Začuli so se vzkliki občinstva, ki je burno pozdravljalo kraljevo dvojico, in predno smo pričakovali, sta se pojavila v kraljevski loži na glavni tribuni kralj in kraljica. Občinstvo, ki je napolnilo glavno tribuno in prostor pred njo, je kakor iz enega grla navdušenih src vzkliknilo: Živel kralj, živela kraljica! Mogočno so zadoneli akordi narodne himne, občinstvo se je dvignilo raz sedeže in po končani himni priredilo vnovič navdušene ovacije kralju in kraljici, ki sta se ginjena zahvaljevala za poklonitev.

Ni se še polegel vihar navdušenja, ko je br. Kozak iz načelnikovega mostiča nad glavno tribuno dal znamenje za nastop. Iz treh vhodov je hkratu vkorakalo 7 kolon dijakov in dijakinj, ki so se po rajalnem pohodu postavile v slikovito grupacijo. Vsaka kolona je izvedla svoj prosti razstop in poseben gib. Nastala je pestra skupina. Nepremično je vztrajala vsa mladina v položaju, godba pa je igrala narodno himno. Oči vsega dijaštva so zrle v kraljevo ložo in pozdravljale kralja in kraljico. Bil je veličasten trenutek. Med viharnimi ovacijami je mladina odkorakala enako strumno kakor k nastopu iz telovadišča.

Ko je izginila zadnja kolona v oblačilnico, je zopet vkorakalo 450 učencev nižjega oddelka k prostim vajam. Tem so sledile učenke nižjega oddelka (260) ter izvajale vaje z majhnimi državnimi zastavicami, nato dijaki višjega oddelka (240) s prostimi vajami in slednjič dijakinje

Vaje z zastavicami dijakinj nižjega oddelka.

Proste vaje dijakinj višjega oddelka.

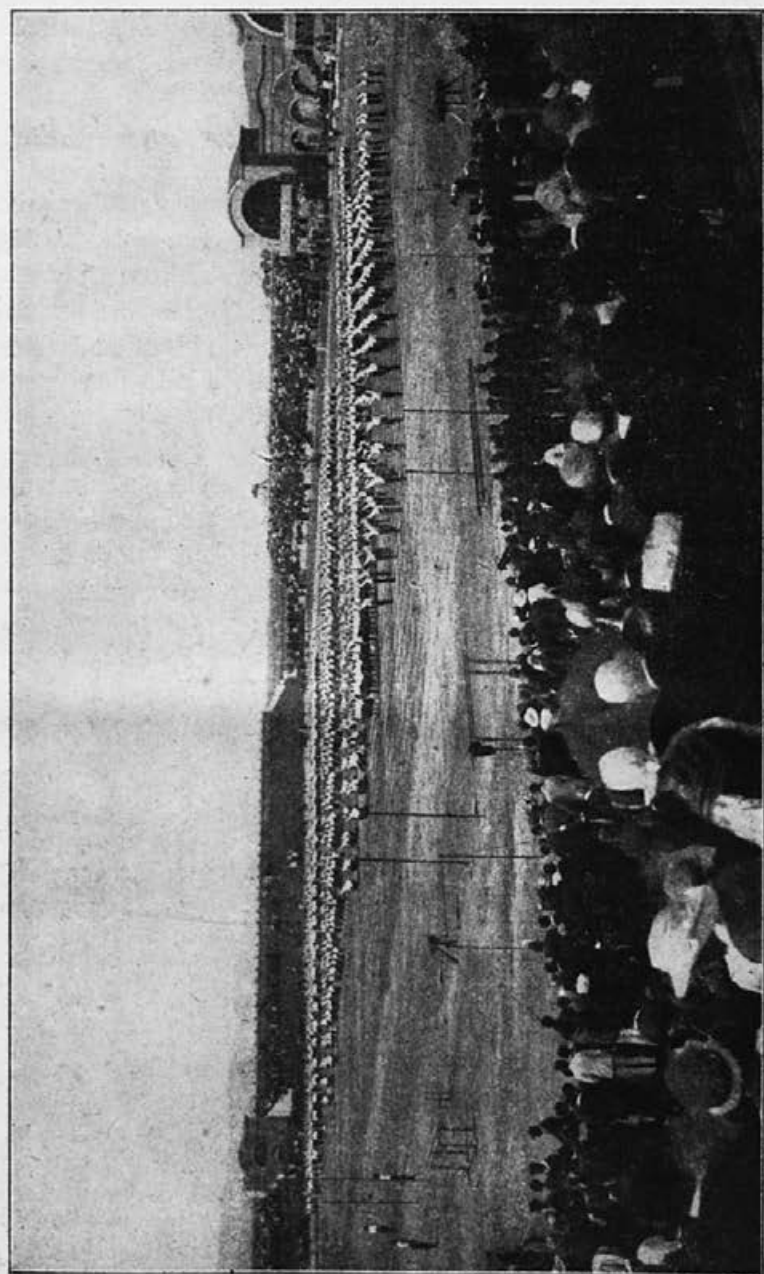
višjega oddelka, 240 po številu, tudi s prostimi vajami. Vse vaje so bile izvajane prav dobro, nekatere celo vzorno. Nastop so zaključile orodna telovadba, igre in rajalni nastop dijakinj. Celoten vtis je bil najboljši. Vzorno nastopanje, eksaktna izvedba, izvrstna disciplina in red ter splošna točnost vsega vzporeda, ki se je razvijal na minuto natančno, vse to je blagodejno vplivalo na gledalce. Zato pa tudi občinstvo ni štedilo s pohvalo, in vsak nastop je bil živahno aklamiran. Tudi izkušeni sokolski delavci in strokovnjaki so se jako pohvalno izrazili o nastopu ter priznali, da je telesna vzgoja v srednjih šolah izdatno napredovala. Nastop je kazilo samo eno dejstvo, in sicer prenizka udeležba. Splošno se je čulo: »Škoda, da jih ni bilo več!« Istina, zakaj lahko bi jih bilo še enkrat toliko, in uspeh bi bil tem sijajnejši, zato čast onim, ki se niso bali ne truda in ne stroškov.

Razen ljubljanskih šol, ki so dale — naravno — največ telovadcev, so bile udeležene še sledeče šole: gimnazije Kranj, Celje, Ptuj, Bjelovar, Vel. Kikinda, Brčko in učiteljske Negotin. Bosanske srednje šole, ki so prijavile 300 telovadcev, so udeležbo zadnji dan odpovedale zaradi prevelikih stroškov.

*

Dijaškemu nastopu je sledil z enako točnostjo nastop vojaštva. Mogočne trume so se valile iz severnega in južnega vhoda na telovadišče, da je zemlja odmevala od trdih in strumnih korakov. Po vzorno izvedenem pohodu in razvoju se je zvršil točen nastop, in veliko telovadišče je bilo popolnoma pokrito s temnosivimi uniformami. V natančno kritih in uravnanih vrstah je stala masa mladih junakov, ko je na povelje: »K nozi!« završalo čez telovadišče, kakor bi silen veter razmajal tisoče visokih jelk v mogočnem gozdu, in kakor bi tresk in grom napovedovala bližajočo nevihto, tako so udarila puškina kopita vseh naenkrat na zemljo, ki je zadrhtela od težkih udarcev naših junakov. Z največjo eksaktnostjo in skladnostjo so sledile nato borilne vaje s puškami. Bajoneti na puškah so s tako silo rezali zrak, da je pri vsakem gibu zašumelo kakor ob vetru v gozdu. Občinstvo je bilo očarano, zakaj doslej še ni videlo in občutilo moči in sile naše vojske v taki obliki, kakor se je pokazala danes. Vse je navdajal občutek, da to ni armada, ki smo jo videli v pretekli dobi, spoznalo je v teh mladeničih narodno vojsko, kri svoje krvi, ki jo ne premaga nobena sila neprijateljev. Splošno se je čula želja, da bi to našo vojaško moč videli vsi naši domači in vnansi sovražniki, pa bi jih hitro minula širokoustnost in ošabnost. Po končanih vajah se je vojaštvo razvilo v dolgo kolono, ki je defilirala pred glavno tribuno. Občinstvo je viharo pozdravljalo čvrste vojake, veselje je odsevalo kralju in kraljici iz obrazov, ko sta gledala pred seboj svoje zveste vojake, okoli sebe pa navdušeni narod, ki je zdaj pozdravljaj svojo kraljevo dvojico, zdaj zopet svojo vojsko. Dozdeva se nam, da doslej

še nista doživela lepšega dokaza vdanosti in ljubezni. Mladina se je zgrnila okoli kraljeve lože ter pozdravljala kralja in kraljico, ki sta ji prijateljsko podajala roko.

Pozdravni nastop dijakov in dljakinj.

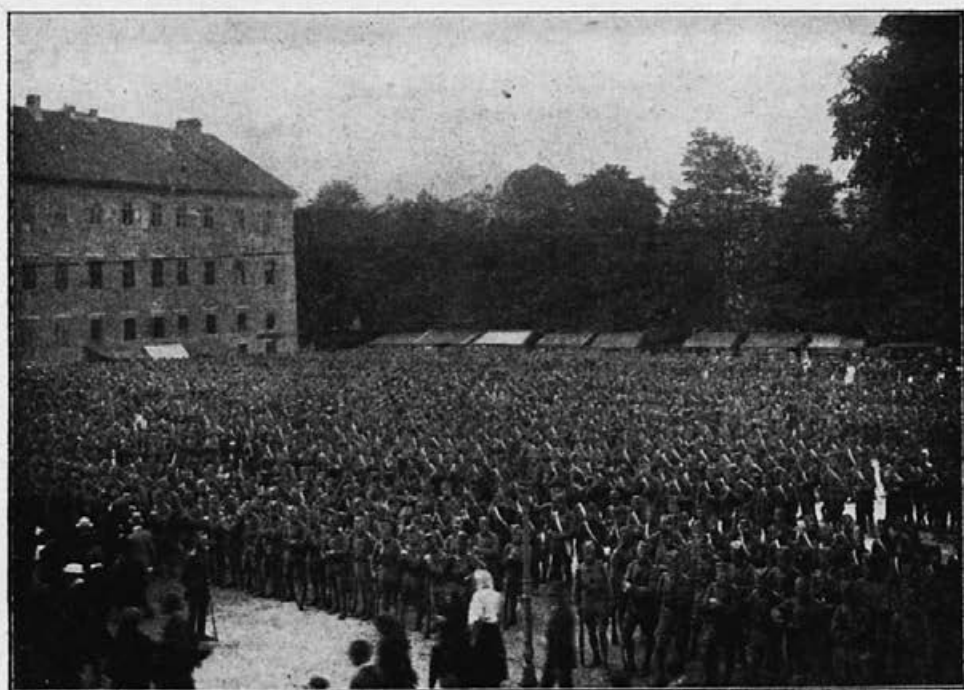
Po tej točki sta kralj in kraljica zapustila telovadišče. Škoda, da nista videla še ostalih nastopov vojaštva. Zagrebška podoficirska šola in oddelek pešadijskega polka št. 4 sta izvajala vsak svoje vaje s pu-

škami. Izvedba je bila krasna ter je pokazala, da so te vaje za moštvo dosti prikladnejše in vojaštvu tudi priljubljenejše nego so bile v prejšnjih časih dolgočasne vaje. Isti oddelek 4. polka je nastopil tudi z zletnimi prostimi vajami za članstvo. Natančna in točna izvedba teh prostih vaj je presenetila vse gledalce. Vojaki so dokazali, da vaje niso pretežke, kakor je trdilo mnogo našega članstva, trdne in resne volje je treba, pa ni nobena vaja pretežka, in prav s telesnimi vajami si hočemo vzgojiti trdno voljo.

Telovadbo je zaključila najlepša točka vzporeda. Vojaki iz Karlovca so izvajali krasno kompozicijo alegoričnih slik, ki so predstavljale naše osvobojenje. Predstavljali so boje v strelskih jarkih, napade z ročnimi granatami, boj na nož, umik, sploh vse stopnje pravega boja. Ko je končno ostal še edini borec — osvoboditelj, je razvil državno trobojnico in ž njo pokril padle brate. Bil je veličasten in pretresljiv prizor. Žal, da se je med tem stemnilo nebo. Težki oblaki so se zbirali nad telovadiščem in debele kaplje so padale na vojake, ki se pa niso dali premotiti. Vlila se je huda ploha in strašen naliiv je preplaval telovadišče, ki je bilo naenkrat globoko pod vodo.

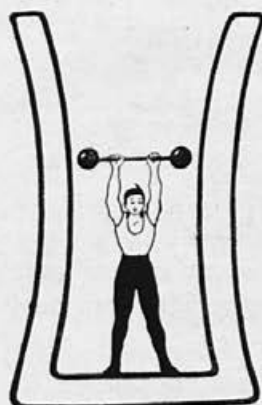
Pozdravni večer vojaštva, ki bi se moral vršiti na slavnostnem prostoru, je bil preložen zaradi hude nevihte na prihodnji dan.

Dan dijaštva in vojaštva je pokazal, da sokolski telovadni sestav pridobiva vedno več prijateljev, in da je njegova zmaga zagotovljena. Uspeli so bili sijajni — bodočnost je naša.

Vojaštvo na Vodnikovem trgu pred odhodom na telovadišče.

Garjeva ovca.

sredo zvečer srečam Seljakovega Ivana, ki se je vračal iz Sokolskega doma. Vprašam ga, kaj je počel ta večer tam, ko vendar ob sredah naraščaj nima telovadbe.

— Sejo smo imeli, — je odgovoril.

Ivan je bil telovadec moškega naraščaja. Pri Sokolskem društvu v N. je imel moški naraščaj svoj odbor. Ta odbor je posloval podobno upravnemu odboru članstva. Ivan je bil tudi odbornik; zato je bil pri seji.

— In kaj ste vsejali? — vprašam.

— Novakovega Tineta smo izključili. —

— Zakaj? —

— Ker je bolje, če ga ni med nami. Zavoljo enega smo umazani vsi drugi. Ljudje pa pravijo: pogledajte jih — tak-le so Sokoli. —

— Kaj je bilo takega, da ste ga kar izključili? —

Bil sem radoveden. To pa tem bolj, ker si nisem mogel misliti, kaj naj bi se zgodilo tako hudega, da bi 14—17letni naraščajevci mogli izključiti tovariša iz svoje družbe. Na svoje povpraševanje sem zvedel, da to ni prva seja, ki se peča z izključitvijo, ampak da se zadeva vleče v presledkih že nad poldrugo leto.

— Takrat smo sklenili, — je pojasneval Ivan, — da mu odpustimo vse, da sme še hoditi k telovadbi, če bo prosil vaditelja za odpuščanje in če obljubi, da se bo vnaprej pokoril poveljem tako, kot mi drugi.

Tako smo mu rekli. Tine je vpričo vseh prosil v telovadnici za odpuščanje — besedo je pa snedel. —

— No, in zakaj ste ga izključili sedaj? —

Fantu je bilo videti, da mu ne gre beseda iz ust.

— Saj veste, kako je. Tine sme narediti, kar hoče. Doma mu nobeden nič ne reče. Denarja ima vedno dosti. Ne zasluži ga ne. Kje pa naj zasluži fantiček pri 14 letih toliko, da bo imel vedno dovolj cigaret in tobaka zase in še za štiri druge. —

— Kaj tudi kadi? — sem začudeno prašal.

— Ko bi bilo samo to. Ponoči ga ni nikdar doma pred enajsto. Brati se samo s tistimi, ki so po dve ali tri leta starejši od njega in ki nikamor ne hodijo telovadit. Ti ga imajo pa samo zato, da jim nosi ciga-

rete in tobak. Nas pozna le v telovadnici, na cesti ne, ker smo premajhni. —

Ivan je bil res bolj šibke in majhne postave, a star je bil že 17 let. Zdelo se mi je to nekoliko pretirano, ker Tinetove starše sem poznal le kot dobre Sokole. Oče je podstarosta, odkar stoji dom, mati prva sokolska delavka, bratje in sestre sami dobri Sokoli. Tine pa da bi bil tak...

— Resnica je! — mi je zatrjeval Seljak. — In to samo zato, ker jih zna tako nalagati. Vse mu verjamejo. Kadar pride pozno domov, se čisto mirno zlaže, da je imel tako dolgo telovadbo. V istini pa lani pol leta ni prišel niti enkrat. —

— Zakaj ne? — sem naglo vprašal.

— Hm! Prevelik je bil. Na misel mu je prišlo in rekel je vaditelju: jaz ne bom več hodil med te otroke. V petek zvečer bom prišel k moškemu naraščaju. —

— Kaj ne bi bil vseeno lahko hodil? — sem ga prekinil.

— Lahko! k šolskemu naraščaju. K moškemu mu nismo dovolili, ker je hodil še v šolo. A on ni hotel k šolskemu, ker se je zdel sam sebi prevelik, in tako ga pol leta ni bilo v telovadnico. —

— Kako to, da sedaj prihaja? —

— Štirinajst let je star. Takoj, ko je dobil izpustnico, je prišel.

Morali smo ga sprejeti. —

— Pa kako se obnaša pri telovadbi? — Zvedeti sem hotel vse podrobnosti.

— Navadno hoče on določiti, na katerem orodju bomo telovadili. Če zbere vaditelj tak red, ki njemu ni po volji, se kuja in pravi, da on na drogu ne bo telovadil, ker tam je bil že pred uro, ampak hoče, da imejmo bradljo ali kroge. Če se mu ne ustreže, preti, da ga drugič ne bo več v telovadnico. —

— A vaditelj to trpi in ga ne posvari? — sem razburjen povzel.

— Kolikokrat poslušamo vse mogoče pridige, ki jih govori vsem. Pa dobro vemo, komu so namenjene. —

— In Tine? — vprašam.

— Gleda v tla in se vije kot božjasten. Zraven tega se smeje in ima od same togote solzne oči. Ko je pa volno, se najdejo on in še dva druga, nakar nas po strani gledajo in se nam posmehujejo. —

Jaz bi tako stvar naznanil staršem, sem si mislil. Zato sem prašal Seljaka, če oče in mati kaj vesta, kakšen je Tine v telovadnici.

— Vedo že, — je rekel, — pa vaditelju ne verjamejo. Tine jih je prepričal, da ga vaditelj ne more videti in da ga samo zato vedno opominja, ker ga ne mara, ker bi se ga rad iznebil. —

Te Seljakove besede so me skoro razburile. Menil sem, morda se je Tine Ivanu kaj zameril in sedaj vidi v Tinetu le najslabše. Se bo že kje zarekel, sem se nadjal ter mu hitro zastavil:

— Pa vaditelj? Ali ve, kako je Tine nalagal starše? —

— Kaj ne bi vedel, — pravi Ivan. — Potrpi, kar more. To pa le zato, ker ve, da bi jih odstopilo takoj vseh pet, če bi Tineta spodil. Od ene hiše zgubiti pet vplivnih članov, se mu zdi škoda. In glavno je pa to, da se tega zaveda tudi Tine.

— Tine? — sem se začudil.

— Tine, da! Kolikokrat je rekel proti meni ali komu drugemu: kaj bo takle pritepenec komandiral. Naš ata so plačali sokolski dom, pa ne on. Tako bo, kot bomo mi hoteli, pa ne, kar si bo on zmisli. —

— Zakaj Tine črti vaditelja? Ali ga je vaditelj kedaj ozmerjal, ali mu ukazal kaj takega narediti kot nobenemu drugemu, — sem povprašal. — Morda je Tine vedno orodje pospravljaj, blazine nosil ali podobno. —

— Ne! — je pritrdil Ivan. — Ravno zato Tine ne more trpeti vaditelja, ker ukaže njemu prav tako kot vsakemu drugemu. Tine vedno hoče, da zanj to ne velja, kar velja za druge. Zavaljo tega se največkrat prička. —

— Čudno je to. Tak mlad fant ni vaje ubogati. —

— Samo zato je moral takrat prositi v telovadnici odpuščanja, ker se na nekem izletu ni maral z nami vred vrniti domov. Mi smo se odpeljali, on se je skrili in prišel z očetom dve uri kasneje. —

— No, če je bil pri očetu, ni bilo tako hudo, — sem potolažil.

— A je prejšnji večer rekel vaditelj: Skup gremo tja, skup se vrnemo, pa četudi starši ali bratje tam ostanejo. Kdor ne misli tako, naj izstopi! —

Hitro sem zastavil: Kdo je izstopil? —

— Nobeden! — se je naglo odrezal Ivan. — Saj zato! Takrat je bil čas. Tudi pred odhodom bi bil še čas. Naj bi bil prosil za dovoljenje, morda bi ga dobil. Ne pa da bi se skrili in se rotil, da on ne bo šel s kurami vred spat.

In mi! Saj je imel marsikateri izmed nas tudi očeta ali mater tam, pa smo šli, ker smo obljubili. —

— Prav ste storili, — sem rekel.

Žalostna zgodba mi je vedno bolj brnela po glavi. Poznal sem Tineta že zdavnaj. Nikdar se nisem nadejal kaj dobrega o njem, ker je bil silno trmast, togoten in prevzet. Da bi bil tako zanemarjen, v tem nisem upal niti misliti. Zaskrbelo me je, kaj se je moralo vendar zgoditi, da je vaditelj pristal na izključitev kljub temu, da je vedel, kakšne posledice utegnejo nastopiti. Zato sem nemiren vprašal:

— In kaj je storil sedaj, da ste ga izključili? —

— Na izletu smo bili. Ko je bil čas odhoda, je vaditelj klical: pozor — v vrste zbor! Tine pa zavpije —

Ivan je ponovil tako nizko in ostudno Tinetovo psovko, kakor se jo redko sliši med najbolj propalimi pijanci. Prijel sem se za glavo.

— Jaz ne grem nikamor. — Pa je zginil med množico.

Ivan mi je resnico svojih besed zagotovil s tem, da mi je svetoval vprašati druge, če njemu ne verujem. Ogorčen me je prijel za roko, jo spustil in zakrilil po zraku:

— Zdaj si mislite: gručo tujih ljudi okoli nas, pred nami vaditelj, pa Tinetove besede namesto pozora... Eni so se smejali, drugi so gledali, tretji pa prikimavali: takile so Sokoli; sedaj ste jih videli in slišali. Nas je bilo sram, pa ne bi bilo pravih Sokolov? —

— Kedaj je prišel domu? — sem nevoljen vprašal.

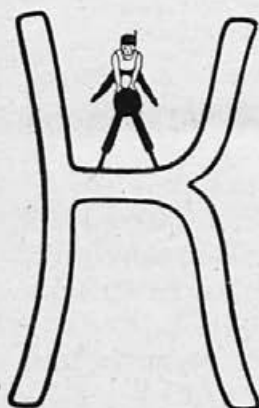
— Ne vem. Toliko pa vemo vsi, kako se je drugi dan bahal, da so on in dva druga, ki se je z njima vozil, spili poldrug liter vina v tisti gostilni, ki je sredi pota. In ona dva sta to tudi potrdila. Sedaj sodite še vi, ali je prav, ko smo ga izključili, ali ni! —

Iz češčine preložil N. Perko:

Zakaj sem Sokol?

(Dalje.)

o smo prihajali opoldne na telovadišče in nastopili k prostim vajam — bilo je nas šestdeset — pozdravil je nas vihar pohvale iz občinstva. Ko smo dokončali nastop, je oznanil br. starosta, da na poziv deželno-vladnega komisarja prosi vse navzoče, naj bi se zdržali vseh dokazov pohvale ali graje, ker sicer bi bilo zborovanje takoj razpuščeno.

Slavnostni govor Dra. Helceletja je bil prepovedan, kakor hitro je rekel: »Mi hočemo to, kar nam gre: svobode...«

Nato so obstopili orožniki slavnostni prostor, vse izjave so bile zopet prepovedane. Godbi je bilo dovoljeno igrati samo plesne komade, kakršnakoli skladba iz narodnih pesmi, kakršnokoli petje je bilo zabranjeno.

Vse te odredbe so bile olje na ogenj. Ljudstvo se je sicer zdržalo javnih izjav, zato pa je to vrelo v njegovi duši in samo medsebojni šepet, plamteče oči in stisnjene pesti so pričale, da v notranjosti divja vihar.

Z novim šolskim letom je bila društvu prepovedana telovadba v realni telovadnici. Prepoved je izšla iz deželnega šolskega sveta, češ da »se v Sokolu ne goji patrijotični duh.«

Tako smo bili primorani izseliti se in za telovadbo najeti dvorano v hotelu »pri Črnem Orlu.«

Enako se nam je godilo tudi kasneje, ko sem tu ustanovil sokolsko društvo, tja do l. 1888., potem je popustila nekoliko persekucija sokolskih društev, toda še leta 1893. so naše javne telovadbe stražili orožniki in deželnovladni komisarji so lastnoročno snemali slovanske trobojnice s sokolskih vencev.

Popisovati celo Kalvarijo, ki jo je prehodilo tukajšnje društvo, ni potrebno. Tudi ni treba omenjati, da sem bil sam 23krat v preiskavi zaradi veleizdaje, hujskanja in podobnih deliktov, in da je bila torej moja nravstvenost »omadeževana« pri vseh sodnih obravnavah zato, ker so napisali orožniki o meni: »tajnik Sokola, znan narodni fanatik« ali »strasten Sokol, sokolski prednjak in zloglasen narodni hujskač« in podobno.

Danes se s hvaležnostjo spominjam tega preganjanja. Zahvaljujem se zanj avstrijski vladi, zakaj to je bila skušnja v ognju, v katerem se tali ruda in iz katerega prihaja pravo zlato.

V tem ognju, v teh vzvišenih mislih, v katerih so nas stalno vzgajali vladni organi, vse to nas je dvigalo, vse to je podžigalo v nas nove ognje navdušenja in ljubezni. Navdušenje za sokolsko stvar mi je bilo simbol pravega in iskrenega narodnjaštva! In tega pomena Sokolstva za narod ni mogoče prezreti. Sokolstvo je do leta 1900 takorekoč vračalo narod samemu sebi!

Trideset let sem bil član Sokolstva in nisem globokejše zasledoval sokolske misli. Bil sem Sokol zato, ker sem videl v Sokolstvu silo, ki prerodi narod in ga usposobi za nov zmagovit boj. Videl sem v Sokolu društvo neseblčnih, požitvovalnih narodnjakov, ki imajo pred svojimi očmi edino le korist celote — naroda, ki so pripravljeni vedno, vsak trenotek doprinesiti za blagor naroda svoje najsvetejše žrtve.

Šele Tvoje vprašanje, dragi sin, vprašanje, ki me žge v duši: »Zakaj si Sokol?« je vzbudilo v meni povod, da sem se globlje zamislil v vso stvar in Ti navajam prave vzroke, zakaj sem — jaz starec — še vedno navdušen in iskren Sokol.

Vso pot na sokolski zlet v Mor. Ostrovo mi je Tvoje vprašanje kakor težak kamen ležalo na duši in pritji so morale nemške trume, obožene s svojo tevtonsko surovostjo, da so odvalile z mene ta kamen.

Veš dragi Vaclav, zakaj sem Sokol? — —

Čuj torej: hočem biti človek, razumi: imam krepko voljo postati človek.

Sicer smo vsi vsotarjeni za to, da bi bili ljudje, vendar je prav malo ljudi na svetu. Je tu množica stvorov, ki bi naj bili ljudje, je tu čreda — ki jo vodi peščica ljudi, peščica bitij, ki so v resnici ljudje. Kamor se gane misel teh ljudi, tja hiti množica, kamor se stegne roka teh nekoliko tisočev ljudi, tja se besno zažene čreda milijonov. Toda to ni pravilno. Ne samo tisoči v teh milijonih, ampak vsi milijoni, vsi ti milijoni morajo biti v resnici ljudje.

Ti si študiral filozofijo, ti veš, da si je storil Nietzsche svojega »Übermensch-a« nadčloveka, ki je prav za prav — po mojem naziranju — ubog stvor, ker mu manjka veselja do življenja.

Ni nadčloveka, ljubi Vaclav, in v interesu ljudstva je potrebno, da ne bi nikdar obstojal od Nietzscheja izmišljen siromašni stvor.

Treba je delati na to, da bomo mi vsi ljudje. Brezpogojno je potrebno, da strnejo vsi pravi narodnjaki vso svojo moč v to, da ne bo v češkem narodu mogoče uporabiti Hillerjevih besed: »Kjer ni ljudi, bodi ti sam človek.« Če si hoče češki narod ohraniti svoj obstanek, če hoče dovršiti med človeštvom svoje poslanstvo, ki je življenska naloga vsakega naroda, potem je potrebno, da se uresniči geslo: »Kdor Čeh, ta Sokol, kdor Sokol, ta človek,« ali boljše rečeno: »Človek, to je Sokol, Čeh, Slovan.«

Vprašaš, kdo je meni človek?

»Estetično in etično popolno bitje,« bi Ti rekel na kratko, toda pravim določneje:

Misleče bitje, čegar izobrazba se harmonično družijo z lepoto krasote in нравstvene dozorelosti.*

Dejal sem Ti, da sem Sokol zato, ker imam trdno voljo, ker z vso svojo močjo hočem biti človek. Torej je potrebno, da Ti utemeljim svoje besede.

Dobro poznam naše javno življenje. Bil sem funkcionar v različnih društvih, živahno sem se udeleževal društvenega življenja, in po bogatih svojih izkušnjah lahko smelo rečem, da se edino v sokolskih društvih, v sokolskih telovadnicah v vsakem izvršujočem članu vzgaja zmisel za človečnost in se vcepljajo človeku **potrebna** načela.

V Sokolu si telovadci s telesnimi vajami ne spopolnujejo samo svojega telesa in njegovega zdravja, ampak si tudi vzgajajo moč, gibčnost, vztrajnost, pokornost, točnost, samozavest, gospodarnost, dobrotljivost ter si pridobijo veselje do življenja.

Vse te lepe lastnosti si pridobi vsak dober Sokol v telovadnici in v društvenem prostoru ter jih prinese v svoje zasebno in javno življenje. Vsak Sokol ve, da mora, če hoče kaj veljati, v svojem izvendruštvenem življenju, popolnoma obvladati svojo stroko, svoj vsakdanji poklic. Kakor si Sokol z vsakdanjo vajo vzdržuje stalno svežost in moč, tako se v svojem zasebnem poklicu z vsakdanjo samoizobrazbo spopolnuje v poklicu, pridobiva si v njem širši in večji razgled, išče in gleda tudi v tujino ter se zanima za vse, kar je boljšega, da bi iz teh spoznanj imel korist za sebe, za razvoj svojega vsakdanjega poklica.

* Vidiš, ljubi Vaclav, da cenim človeka višje nego Rousseau ali Paulsen, ker po njih naziranju sem človek že zato, ker imam krepko voljo postati človek.

Tako postane vsak Sokol korenjak ne samo po telesu, ampak tudi mojster v svojem poklicu. Premisli sedaj, moj sin, kaj mora pomeniti narod sokolski, čegar vsak posameznik pomenja dovršenega strokovnjaka. — Glej, v telovadnici se naučiš točnosti, vestnosti, ki Te spremljata skozi vse življenje. Kaj pomeni v gospodarskem svetu točnost, ve vsak trgovec. In ta točnost stotisočev Sokolov mora napraviti iz nas gotovo spoštovanja vreden narod. Toda to ni vse, kar si odnaša Sokol v svoje življenje iz društvenih sokolskih soban.

Vsak Sokol ve, da mora varčevati z močjo, pridobljeno v telovadnici, če hoče, da mu prinaša za življenje stoteri dobiček.

Kar pridobi Sokol z vajo, to si mora ohraniti s treznostjo in npravstvenostjo. Tako se uči Sokol varovati to, kar si pridobil, uči se umnega gospodarstva, ki se ga drži vse življenje ter ne izda nikdar več nego prejme. Zato postaja vsak Sokol že iz tega stališča v vsakem oziru varčen, in k temu je treba prišteti tudi to, da ga sili misel na svobodo, misel na dosego gospodarske prostosti in neodvisnosti, da si z varčevanjem pridobi zadostno imetje za osiguranje gospodarske neodvisnosti. Vsak zaveden Sokol, prijatelj in boritelj svobode, postane sovražnik dolgov, ki so jarem za vsakega človeka, suženjska utež, obešena na njegov vrat, ki mu pri vsakem svobodnejšem koraku izpodbija noge.

Treznost je za vsakega Sokola visoke važnosti, ker pozna njen veliki zdravstveni pomen, njeno npravstveno vrednost. To ga tem bolj varuje vsake nezmernosti v pitju, ker brezumno uživanje alkoholnih pijač zasuzni človeka grdim strastem, slabi njegove duševne in fizične sposobnosti ter ga polagoma zaduši.

Treznost je temelj sokolske morale zakaj brez nje nima pomena sokolska telesna vzgoja, brez nje postaja vsaka svoboda ničvredna otročarija. In na ta temeljni kamen se naslanja sokolska odkritosrčnost, ali ljubezen do resnice. Pravi Sokol zaničuje vse, kar služi v prevaro, zato sovraži samoprevaro, laž in njene izrastke. Resnica v vsem in povsod, iskrenost, odkritost, to so kreposti sokolskega življenja. Teh kreposti nisem našel nikjer drugod. Seveda še niso oživljene vse te lastnosti povsod, v vseh družtvih, v vseh članih, toda imele bi biti povsod, zakaj brez njih ni pravega Sokola.

V sokolski telovadnici se vzgaja v telovadcih žilava vztrajnost v zasledovanju gotovega uspeha tako dolgo, dokler ga ne dosežejo. Razume se, da si odnašajo Sokoli to vztrajnost tudi iz telovadnic v življenje, da jo tam praktično uporabljajo ne samo za svoj dobiček ampak glavno v korist svojega naroda. Ali si premišljal, ljubi Vaclav, o vzrokih naših političnih neuspehov? — Ali nisi videl, kako pogosto pride naš narod v škodo samo zato, ker ne vztraja pri svojem poštenem pravu, pri svojih pravičnih zahtevah, ker njegovi zastopniki, ki naj bodo neposredni

čuvarji naših narodnih in političnih pravic, koristi in zahtev, prav pogosto popuščajo, zagrešijo nedoslednosti in prinašajo škodo narodu.

Sin moj, če bi Sokolstvo ne vzgajalo nič drugega v češkem narodu samo moč in vztrajnost, pa zasluži neskončno hvaležnost vseh bodočih pokolenj!

In vendar vzgaja Sokolstvo mnogo več v češkem ljudstvu, ono vzgaja v njem, kakor sem že rekel, gospodarnost, točnost, ono vzgaja v njem bratstvo, to močno vez vzajemnosti, ki je delala taka čuda v dobah naše slavne preteklosti. Vzvišeno bratstvo, posvečeno s svetim ognjem ljubezni, to veže vse v složno celoto. Tu je bogatin brat siromaka, delavec brat učenjaka, umetnik brat rokodelca, tu so vsi bratje, ki jih vodi edina misel vse svoje življenje delati za prosep naroda.

Razumeš sedaj, dragi Vaclav, zakaj sem Sokol? Poglej na pravega Sokola: to je človek!

Glej njegovo krasno, somerno in pravilno razvito telo, te lepe linije razvitega mišičevja, v katerem slutiš skrito veliko moč.

Poglej na delo tega telesa, kako mojstersko dela ono v svoji stroki, kako je vsako delo, ki ga izvrši to telo, popolno, tu ne najdeš niti hibice.

Pazi, kako visoko stoji njegovo duševno obzorje. Ta smeli pogled očesa, vsaka njegova mirna, resna beseda, ta samozavest, ki diha iz njegove postave, vse to Ti nudi poroštvo, da je ta človek duševno visoko zrel, da obvladuje popolnoma ne samo svoje stroke, ampak da tudi njegova splošna izobrazba sloni na globokih dobro postavljenih temeljih.

Poglej, kako je vztrajen pri svojem delu, svojega naklepa ne opusti, če je prepričan o njegovi koristi in dobroti, vztrajno stopa dalje, dokler ga ne doseže.

Glej, kako je točen pri vsem svojem početju. Vsako delo, ki se ga loti, izvrši temeljito in točno, vse izvrši tako, kakor mu veli naloga: točno in pravočasno.

Glej, njegovo življenje čisto kot gladina skalnatega jezera, kadar se potaplja v nji zvezdni svit jasnega oboka, v njem ni hlinbe, v njem ni prevare, zakaj vse je utemeljeno na resnici. V zenici njegovega očesa vidiš njegovo plemenito čisto dušo, ki leži v granatnih kleščah globoke morale.

Dobro se zavedam tega, da naše današnje Sokolstvo ni v vseh svojih delih tako, kakor pripovedujem, toda vsi ti, ki so se zbrali pod sokolskim praporom, so prišli semkaj gotovo zato, da bi postali to, za kar je hotel dr. Miroslav Tyrš napraviti Sokolstvo. Vsi, ki so se zbrali v sokolskih društvih, hočejo gotovo doseči vse lastnosti, ki sem jih omenil in ki jih mora imeti dober Sokol.

Predstavi si sedaj, dragi sin, da bi tu pred Teboj stalo 50.000 takih ljudi. Ali pojmuješ njih moč, njih veliki pomen v življenju naroda?

Predstavi si, da bi pomenilo petdeset tisoč Sokolov petdeset tisoč popolnih mož, popolnih telesno, duševno in нравstveno. Slutiš njih pomen, njih učinek in vpliv na narod?

Z žalostjo priznam, da dozdej še nismo dosegli vsega, da je tudi v Sokolstvu šele peščica pravih Sokolov, ali vendar je gotovo, da se vsi trudijo biti ljudje, doseči te lastnosti, ki nam zagotavljajo človeško dostojanstvo.

Tudi meni še mnogo manjka, da postanem pravi Sokol — človek. Toda poznam svoje napake, vem, kje je v meni pomanjkljiva človeška dostojnost, zato se trudim urediti svoje življenje tako, da dosežem svoje človečanstvo.

In podobno z menoj dela tisoče sobratov Sokolov. Poznamo svoje napake, skušamo jih odstraniti, včasih traja dolgo, predno se jih iznebimo.

Sem torej, dragi Vaclav, Sokol zato, ker hočem biti človek, hočem s svojim človečanstvom delati v korist razcvita svojega naroda in s tem vsega Slovanstva in vsega človeštva.*

V Sokolstvu tiči po mojem prepričanju najvzvišenejši ideal vsega človeštva:

Usposobiti človeka, da doseže absolutno popolnost!

Želim, da najdeš tudi Ti razumevanje za ta najvzvišenejši človeški smoter. Prepričan sem, da, kakor hitro razumeš vzvišeni pomen sokolske misli, porečeš sam:

Vstopim v sokolsko telovadnico, postati hočem človek — Sokol, da prinese moje življenje narodu mojemu in s tem vsemu človeštvu ono korist, ki mu jo dolguje vsak izmed nas!

Zdravo!

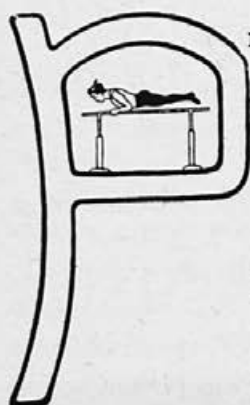
* Iz tega je razvidno, da se očitane šovinizma ne tiče sokolskih vrst. Ponosni smo na svoj narod, nikdar ne zanikamo svoje narodnosti, toda zoperna nam je ona žalostna ljubezen do domovine, do naroda, izvirajoča iz ponižanja in gorja drugega naroda. Mi s tem, da ljubimo svoj narod, priznavamo upravičenost ljubezni do drugih narodov. Sami hočemo prostost svojega naroda, želimo pa tudi prostost za druge narode.

JOSIP JERAS:

Zgodovina telovadbe.

(Dalje.)

Novi vek. — Švedska telovadba. — Telovadba v raznih državah.

reden preidemo k poslednjemu delu zgodovine telovadbe, k Sokolstvu in k telovadbi Slovanov sploh, pogledimo na kratko v druge evropske države, kaj so storile za telovadbo in telesno vzgojo.

Tu pride poglavitno v poštrev Švedska, ki zavzema v zgodovini telovadbe eno najčastnejših mest. Ta zemlja vam gotovo ni neznana. Tam na severu leži nad Nemčijo, od katere je ločena po morju; velik polotok je to, ki štrli iz severno-zahodne Rusije v morje. Na tem polotoku — Skandinaviji — sta dve državi: Švedska in Norveška.

Naziv »švedske telovadbe« se sliši tu in tam tudi v sokolskih telovadnicah, zato nas še bolj zanima zvedeti, kaj je prav za prav »švedska telovadba«, ki jo poznajo po vsem svetu.

V Švedski ima največ zaslug za telovadbo Peter Henrik Ling (1776—1839), ki ga lahko vsporedimo po delovanju z Jahnom in Spiessom v nemški in s Tyršem in Fügnerjem v sokolski telovadbi. — Po končani srednji šoli je študiral Peter Ling bogoslovje na vseučilišču v Lundu, potem se je pa posvetil književnosti in jezikoslovju. Ker je mnogo trpel na revmatizmu v rokah, je začel telovaditi; posebno pridno je sabljal. Z vztrajnim vežbanjem si je ozdravil bolezen in tedaj je prišel do prepričanja, da se da odpraviti mnoge bolezni s telovadbo. Postal je vnet pristaš telovadbe in zagovornik telesne vzgoje. Dobro je proučil telovadbo v sosednih zemljah, ki jih je bil prepotoval. V Stockholmu, prestolnici Švedske, se je po njegovem prizadevanju odprl osrednji telovadni zavod, ki obstoja še danes. Ling je bil prvi njegov upravitelj. Iz tega zavoda je izšlo že dosti izvrstnih telovadnih učiteljev in vaditeljev, ki širijo z vso vnemo od Linga začeto delo po domovini.

Ling je razdelil telovadbo na štiri dele: pedagoško, vojaško, zdravstveno in estetsko. Najglavnejša naloga pedagoške telovadbe je zdravje; s telovadbo se naj branimo proti različnim boleznim. Zdravstvena telo-

vadba hoče zmanjšati ali pa popolnoma odpraviti nastalo bolezen. Estetska telovadba napravi telo lepo, gibčno, prožno. Vojaška telovadba zasleduje vojaške svrhe. Najvažnejša izmed teh je seveda pedagoška telovadba, po kateri naj človek živi trezno, telovadi naj vsak dan, brez razlike na spol in starost. Pri mladini naj se razvije moč in utrdi zdravje. pri odraslih pa se naj nadaljuje i eno i drugo.

Ling ni napisal, razven majhne knjižice, nobene telovadne knjige. Šele po njegovi smrti so njegovi učenci izdali beležke o Lingovem telovadnem pouku. Po teh beležkah moremo razdeliti Lingov telovadni pedagoški sestav na: I. redovne vaje in hoje, II. telovadne vaje in III. igre.

Redovne vaje nimajo ravno prav posebno velike telovadne vrednosti, potrebne so pa za vzdrževanje discipline in pozornosti in za lepo in pravilno držanje telesa. Bolj važno je v telovadbi korakanje; ono vpliva na lep stas, pri korakanju se umiri zasopelost in močno utripanje srca povzročeno pri napornejših telovadnih vajah.

(Dalje prihodnjič.)

M. Kržetova:

Rajalni nastop s solnčniki za žensko deco na napev „Škrjanček poje ...“

Časomerje: 1, 2, 3.

I. del.

Škrjanček poje žvrgoli,
se bel'ga dneva veseli.
[:Škrjanček poje v beli dan,
pozdravlja hrib in plan:].

Izvedba se prične v dvoredu. Deklice nosijo odprte solnčnike v zunanjih rokah naslonjene na ramo, z notranjimi rokami drže krilca. S 33 drobnimi korački, (pri tem visoko dvigajo noge, prsti so obrnjeni proti tlom, tečejo po prstih) priskakljajo deklice med petjem prve kitice. Štejemo ena, dve, tri, na vsako dobo se izvrši en koraček. Ko pojejo »Škrjanček poje v beli dan...«, pričnejo z bočnim razstopom približno na dva in pol metra, medtem vzamejo tudi čelni razstop na dva koraka. Pri ponavljanju »Škrjanček poje v beli dan...« obstojijo s $\frac{1}{2}$ obratom na

not, roka ki drži solnčnik vzroči na ven, z drugo drža, spetna stoja. Pri taktu »... in plan« preprime desni red solnčnike v levo roko, vse: levo predročno upogniti not, solnčnike vodoravno pred seboj, z desno prijem za krilce.

II. del.

V zeleni gori vojska spi,
Kdaj vojska naša se zbudi?
[:Le vstani, vstani kralj Matjaž,
ki si rešitelj naš:].

- I. 1. 2. 3. Šest tekovnih koračkov proti sredi, solnčnike v levih rokah kakor zgoraj, med tekom zmeren predklon tako da so obrazi skriti deloma za solnčnikom, pri zadnjem koračku poklek na levo nogo, solnčnik dvigniti na levo ramo, desno predročno gor uložiti tako, da se roki nasprotno klečečih deklic stikata. Odklon v levo, pogled pod lehtjo v stran;
- II. 1. 2. 3. vzravna, vzklon; šest tekovnih koračkov nazaj na prejšnje mesto, solnčnik zopet nagniti pred sebe, da se deloma zakriva obraz, desna drži krilce, poklek na levi nogi, s solnčnikom drža, desno predročno gor uložiti;
- III. 1. 2. 3. vzravna; šest tekovnih koračkov proti sredi prečno v desno, solnčnik pred sebe, pri šestem koračku tvorijo deklice vrsto v stoji na desni nogi, levo zanožno upogniti, roke odročno upogniti, prsti se dotikajo ramen, solnčnik navpično nad levo ramo;
- IV. 1. 2. 3. šest tekovnih koračkov nazaj na prejšnje mesto, solnčnik pred sebe, prednožna stoja z desno ven, desno roko, ki drži solnčnik, odročiti dol, levo uložno upogniti nad glavo, odklon v desno;
- V. 1. vzklon; izstopna stoja z levo naprej, desno zanožno upogniti visoko, solnčnik v loku zamahniti pod levo pazduho, levo roko v bok,
 2. poskok na levi nogi, z desno drža, roke drža,
 3. drža;
- VI. 1. izstopna stoja z desno naprej, levo zanožno upogniti, z rokama drža,
 2. poskok na desni nogi — drža,
 3. drža;
- VII. 1. izstopna stoja z levo naprej, desno zanožno upogniti, z rokama drža,
 2. poskok na levi nogi — drža,
 3. spetna stoja;

- (medtem napravijo deklice krog, zato morajo pri izstopanju delati prvi in zadnji dvojici večje, srednje dvojice pa manjše izstopajoče korake);
- VIII. 1. izstopna stoja z levo nazaj, prednožiti z desno visoko, prsti dol obrnjeni, solnčnik v loku skozi priročenje do odročenja gor,
 2. poskok na levi nogi — z rokami drža;
 3. drža;
- IX. 1. izstopna stoja z desno nazaj, z levo prednožiti visoko, prsti dol obrnjeni, solnčnik v loku pod pazduho,
 2. poskok na desni — drža,
 3. drža;
- X. = VIII.
 XI. = IX.
 XII. = VIII; na tretjo dobo vse pol obrata v desno.

III. del.

Škrjanček poje žvrgoli,
 se bel'ga dneva veseli.
 [:Škrjanček poje v beli dan,
 pozdravlja hrib in plan:].

- I. 1. Polobrat v levo na prstih leve noge do zanožne stoje z desno, solnčnik k levi rami v stran, pogled na solnčnik, (desno roko predročno skrčiti k levi rami), leva drži krilce,
 2. 3. drža;
- II. 1. izstopna stoja z desno naprej do zanožne stoje z levo, solnčnik v loku pred sebe in takoj preprijem v nasprotno roko, ki se predročno skrči k desni rami, desna drži krilce,
 2. 3. drža;
- III. 1. prednožna stoja z levo, solnčnik v loku pred sebe, preprijem v desno roko, ki se predročno skrči k levi rami, leva drži krilce,
 2. 3. drža;
- IV. 1. s prinoženjem leve spetna stoja — solnčnik na desno ramo, (desna priročno skrčena, leva drži krilce, pogled naprej),
 2. 3. drža;
- V. 1. izpad z levo v levo stran — odklon v levo, preprijem solnčnika v levo roko, ki se priročno skrči k levi rami, pogled na solnčnik, desno vzročiti in uložno upogniti nad glavo,
 2. 3. drža;

- VI. 1. odgib v desno, odklon v desno, solnčnik preprijeti v desno in prenos k desni rami, pogled na solnčnik, levo vzročiti in uložno upogniti nad glavo,
 2. 3. drža;
- VII. e- vzklon, prisun leve k desni, solnčnik pred sebe — takoj prednožna stoja z levo, solnčnik poševno v desno pred sebe, tako da se deloma zakriva obraz, odklon v levo in spojeno
 -na prisun v spetno stojo in spojeno
 2. prednožna stoja z desno, odklon v desno, s solnčnikom drža,
 3. spetna stoja;
- IX. = V.
 X. = VI.
 XI. = VII.
 XII. = VII.

IV. del.

Tam gori vojska se budi,
 in narod naš se veseli.
 [:Že vstaja, vstaja kralj Matjaž,
 ki je rešitelj naš:].

- I. = I. drugega dela;
- II. 1. 2. 3. vzravnavna in vzklon — deklice se primejo v nasproti stojećih dvojicah za desne roke, ki so predročno gor in uložno upognjene ter napravijo na vsako dobo en korak v krogu tako, da pridejo zopet na svoja mesta, solnčniki na levi rami;
- III. = IV. drugega dela;
 IV. = V. drugega dela;
 V. = VI. drugega dela;
 VI. = VII. drugega dela;
- VII. 1. obrat v desno — s solnčniki drža,
 2. 3. drža;
- VIII. 1. izstopna stoja z levo naprej, desno prednožno upogniti not,
 2. poskok na levi nogi, zmeren zasuk na not, z desno drža,
 3. prednožiti z desno in spojeno
- IX. 1. izstopna stoja z desno, levo prednožno upogniti not,
 2. poskok na desni, zmerni zasuk na ven, z levo drža,
 3. prednožiti z levo in spojeno
- X. = VIII.
 XI. = IX.
 XII. = X.

V. del.

Škrjanček poje žvrgoli,
se bel'ga dneva veseli.
[:Škrjanček poje v beli dan,
pozdravlja hrib in plan:].

S 24 drobnimi korački (pri tem visoko dvigajo noge, prsti so obrnjeni dol, štejemo 1. 2. 3., na vsako dobo se izvrši en koraček), tečejo po prstih enkrat v krogu. Ko pride prva na mesto, kjer je začela s tekom, naredi obrat v desno in z istimi korački, oz. poskoki zapusti telovadišče, ostale tečejo v redu za njo.

P r i p o m b e : Rajalne vaje s solnčniki izvaja 6 dvojic. Deklice imajo kratka, nagubana krila; pri prijemih za krila drži palec in kazalec krilo v nizkem odročenju dol. Majhni solnčniki iz papirja (japonski) so vedno razprti. — Izvedba lahkotna, prožna. Gibi spojeni drug v drugega brez prekinjenja, posebno preprijem solčnika iz roke v roko se izvrši naglo, skoraj nevidno. — Pri I. taktu drugega dela se izvede 6 tekovih koračkov, in sicer na vsako dobo 2 koračka, pri vežbi štejemo radi olajšave 1, 2, 3, 4, 5, 6 in je na 6. dobo poklek, enako pri II. taktu itd. V krogu (VIII. takt drugega dela) pri predročenju navzgor napravijo solnčniki krog, roka, ki drži solnčnik, je v ravni črti s solnčnikom.

III. glavna skupščina Jugosl. Sokolskega Saveza je bila dne 29. oktobra 1922. v saborni dvorani v Zagrebu. Zastopanih je bilo 23 žup po 82tih delegatih in vsi člani starešinstva. Skupščina je vnovič pokazala, da je sokolska organizacija ostala zvesta vsem svojim načelom in da stremi slej ko prej za ujedinjenje naroda in za čim večji moralni in kulturni napredek države. Soglasno je sprejela skupščina važne sklepe, ki bodo veljali v bodoče Sokolstvu kot vodilne smernice. — Ti sklepi so: 1. Obvezna telovadba članstva do 24. leta, t. j. vsak član mora do 24. leta posecati telovadbo. 2. Vsak član se mora obvezati, da se ne bo opijanal. Pri prireditvah, ki so namenjene samo članom, se ne smejo točiti alkoholne pijače, tudi ne med javno telovadbo. Priporoča se, da se v društvenih prostorih ne točijo alkoholne pijače. 3. V letu 1923. se ne vrši Savezni pokrajin-

ski zlet, župe naj priredijo svoje zlete, več pozornosti naj se posveti notranjemu delu in organizaciji. 4. Priporoča se ustanovitev strelskih odsekov pod vodstvom društvenih prednjačilih zborov. 5. Ime »Sokolski četniki« ni dovoljeno, ker je skavtska organizacija zase, in nima Sokolstvo vpliva nanjo, sicer pa je naše razmerje napram skavtstvu prijateljsko. Isto velja o sportu. 6. Članom sokolskih društev ni zabranjeno pristopiti k nacionalnim organizacijam (Narodni obrani), ki so v skladu s sokolskimi načeli, pa tudi ni zapovedano, da morajo biti člani teh organizacij. 7. Vsaka župa, ki je zmožna, naj priredi svoj prednjaški tečaj. Župe, ki tega ne zmorejo, naj pošljejo svoje člane v župni prednjaški tečaj v Ljubljano. V jeseni naj se po možnosti izvrši v Ljubljani Savezni prednjaški tečaj. 8. Strankarska politika ne spada v sokolsko organizacijo. Vsak

član pa se sme javno politično udejstvovati v stranki, ki po svojem programu ne nasprotuje sokolski misli in opetovano izrečenim sokolskim načelom. 9. Sedež Saveznega uradnega glasila (Sokolski Glasnik) mora biti na sedežu Saveznega starešinstva. 10. Savezno starešinstvo naj izdela peticijo na vlado za skrajšani rok službe v vojski za sokolsko članstvo. 11. IV. glavna skupščina J. S. S. se vrši meseca marca 1923. v Beogradu.

Velimir Popović: Moje letovanje.

V dobi, ko se mnogo govori in piše o skautski vzgoji našega naraščaja, je naravno beogradsko Sokolsko društvo lep poizkus bivanja naraščaja pod milim nebom. Ameriška misija v Beogradu mu je naklonila denarno in materialno podporo v skupni vrednosti 250 tisoč Din. S to vsoto je Sokolsko društvo postavilo taborišče, tri ure daleč od Vrnjačke banje (kopališča) na pobočju gore Gac v bližini Kruševca. V dve skupini razdeljen, je v šotorih preživel naraščaj — 260 po številu — cela dva meseca (julij in avgust 1921), daleč od mestnega prahu in vročine. Kapanje, solnčenje, izleti in telovadba so izpolnjevali čas, v kolikor ga niso porabili za olepševalna dela v taborišču. V tej dobi so priredili dve javni telovadbi v Kruševcu in Vrnjački banji in več javnih prireditev v taborišču, združenih z dramatičnimi nastopi i. t. d. Društvo je sedaj izdalo popis tega letovanja v posebni knjigi, obsegajoči 136 strani in spopolnjeni s 40 slikami iz življenja v taborišču. Pisatelj, ki je sam preživel ves čas z naraščajem in bil vodja taborišča, pravi v uvodu: »Nudeč to knjigo svojim sokolščem in drugi omladini, upam, da jim bo ojačala krila, da jim da več moči in poleta in da v božjo dobo svojih počitnic, svojega dijaškega raja, ne preživi več s promeniranjem po mestnih parkih in ulicah, s kopanjem v kalnih vodah, v soparnih sobah, temveč da vzame svoj nahrbtnik in popotno palico in se napoti daleč od vsega tega, v zdravje, v prosto naravo, ki krepi, navdušuje in pomladi, ki vzgaja značaje, misleče, trezne in napredne mladeniče in ljudi.«

Iz tega razloga priporočamo knjižico tudi našemu naraščaju, ki bo od nje imel še to korist, da spopolni svoje znanje cirilice. Nobena društvena knjižnica naj ne zamudi nabaviti si to za mladino, kakor tudi za vaditelje naraščaja poučno in zabavno knjigo. Stane 12 dinarjev in se lahko naroča tudi pri Jugoslov. Sokolskem Savezu.

Sl.

Iz uredništva in uprave. Ob zaključku letošnjega letnika se vsem sodelavnikom bratsko zahvaljujemo ter jih obenem prosimo, da nam ostanejo tudi v prihodnjem letu naklonjeni. Želimo, da se list kolikor mogoče izpopolni, da bo zanimivejši in priljubljenejši naši sokolski mladini, kakor je bil doslej. S tem hočemo reči, da dobimo čim večje število novih naročnikov, ker je današnje število mnogo prenizko. Zlasti se obračamo na sokolske delavce na našem jugu, da se oglasijo tudi iz teh krajev s primernimi dopisi in članki. Pri tožbe, da »Sokolica« prinaša premalo čtiva v srbohrvaščini, niso upravičene, dokler nas sodelavniki iz Hrvatske in Srbije zadostno ne podpirajo. Zato vas vse, ki vam je napredek v jugoslovenskem Sokolstvu pri srcu, vabimo v krog Sokoličevih sodelavnikov, da širimo idejo sokolsko in pravo med naše najmlajše, za kar je namenjen naš list.

Naročnike »Sokoliča« pa tudi prosimo, da ostanejo zvesti listu. Kar je med njimi še takih, ki niso izpolnili svoje dolžnosti in niso plačali zaostale naročnine, pa opozarjamo, da vpošljejo takoj dolgujoči znesek na upravo v Učiteljski tiskarni po pošiljnicah, ki je bila priložena prejšnji številki lista. Ne strinja se s sokolskimi načeli, prejemati list in ne plačati naročnine; ki je za današnje razmere jako nizka. Prav posebno velja ta poziv bratskim sokolskim društvom, med katerimi je mnogo takih, ki nečejo razumeti, da list brez plačujočih naročnikov ne more izhajati. — Cena lista ostane v prihodnjem letu neizpremenjena, to je 12 Din letno. Bratje, voditelji sokolskega naraščaja, širite »Sokoliča« v svojih vrstah in zbirajte naročnike!

